

Plan van aanpak

ondermijning 2021-2023:

Weert weerbaar tegen

ondermijning!

Juni 2021

1 Inhoudsopgave

1.	Aanleiding	2
1.1	Integraal Veiligheidsbeleidsplan 2019-2022	2
1.2	Integraal Ondernijingsbeeld (IOB).....	2
2	Inleiding: Wat is ondernijning?.....	3
2.1	Rol van de gemeente	3
2.2	Regionaal informatie – en Expertise Centrum	3
2.3	Thema’s ondernijning	4
2.4	Handhavingsknelpunten RIEC-Limburg	4
2.5	Privacyprotocol	5
3	Reguliere bedrijfsvoering.....	6
3.1	Interne afdelings-overstijgende samenwerking	6
3.2	Samenwerking met de Bibob-coördinator	7
3.3	Overlegstructuren	7
4	Sturen op effecten	8
4.1	De Doelenboom	8
5	Visie	9
6	Maatschappelijke effecten	10
6.1	Weerbaar Gemeentebestuur.....	10
6.2	Weerbare ambtenaren	10
6.3	Weerbare inwoners en bedrijven.....	10
7	Doelen, resultaten en activiteiten.....	11
7.1	Doel: Meer mensen weten wat ondernijning is.....	11
7.2	Doel: Gemeente Weert handelt integer.....	12
7.3	Doel: Meer mensen zijn bereid om ondernijnings-gerelateerde signalen te melden.	14
7.4	Doel: Minder inwoners en bedrijven dragen bij aan het faciliteren van ondernijning.	16
8	Tijdlijn.....	18
9	De aanpak van ondernijning na 2023.....	19
9.1	Signalering.....	19
9.2	Capaciteit en middelen	19
10	Bijlagen.....	20

1. Aanleiding

1.1 Integraal Veiligheidsbeleidsplan 2019-2022

In het Integraal Veiligheidsbeleidsplan 2019-2022 van de gemeenten Weert, Nederweert en Leudal is gewerkt aan het behoud en het verbeteren van de lokale veiligheid en leefbaarheid van burgers in de drie gemeenten. In dit beleidsplan is weergegeven welke keuzes over prioriteiten, inzet van capaciteit en samenwerking met veiligheidspartners en burgers er zijn gemaakt voor de jaren 2019 tot en met 2022.

Als één van de nieuwe prioriteiten staat georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Als hoofdlijnen voor 2019-2022 staan omschreven dat het terugdringen van georganiseerde criminaliteit en haar ondermijnende effecten op de samenleving vraagt om een stevig en vastberaden overheidsoptreden. Als doelstelling staat omschreven dat er een structurele inbedding in de gemeenten is beoogd en dat ondermijning een vast thema op de veiligheidsagenda van de gemeenten wordt. Daarnaast wordt beschreven dat de aanpak naast blijvende inzet van repressieve instrumenten er ook een stevige en langdurige preventieve inzet wordt geleverd. Ten slotte wordt er gesproken over het belang van het betrekken van burgers en private partijen, waarbij ingezet wordt op maatschappelijke weerbaarheid. Onderliggend plan sluit bij deze concrete doelstelling aan.

1.2 Integraal Ondermijningsbeeld (IOB)

Aansluitend is in 2019 en 2020 door het Regionaal Expertisecentrum Limburg (RIEC) gewerkt aan het Integraal Ondermijningsbeeld (IOB). Het IOB is een 'foto' van de ondermijnende criminaliteit in de gemeente, gebaseerd op het bijeenbrengen van data van gemeente, Politie, Belastingdienst en Openbaar Ministerie. Meer concreet is het IOB van Weert een verzameling van signalen en fenomenen van criminele aanwezigheid en activiteiten binnen de gemeente Weert. Het rapport kent twee hoofddoelen:

1. Het verbeteren van de informatiepositie over en inzicht in de lokale ondermijningsproblematiek om hiermee de weerbaarheid van bestuur en overige overheidsinstanties te vergroten;
2. Het in positie brengen van het bevoegd gezag tot het maken van keuzes voor de integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit in de gemeente Weert.

Het rapport is eind 2020 opgeleverd en de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport zijn meegenomen in het schrijven van onderliggend stuk.

2 Inleiding: Wat is ondermijning?

Ondermijning is geen eenduidig begrip. Er wordt namelijk ook wel over ondermijnende criminaliteit, georganiseerde criminaliteit of andere combinaties van soortgelijke begrippen gesproken. Daarbij is elke vorm van criminaliteit ondermijnd. Kenmerkend aan ondermijning is dat er veelal een link kan worden gelegd met georganiseerde misdaad en dat het gaat om verwevenheid tussen de (illegale) onderwereld en de (legale) bovenwereld.

2.1 Rol van de gemeente

De gemeente heeft een regierol op het gebied van de lokale openbare orde en veiligheid. Dit geldt ook voor de aanpak van ondermijning. De gemeente coördineert de in- en externe samenwerking en stimuleert de integrale aanpak. Juist bij de aanpak ondermijning is deze erg divers, omdat er zowel gebruikt wordt gemaakt van het bestuurlijk, strafrechtelijk als fiscaal instrumentarium. De kern van de aanpak van ondermijning is het opwerpen van barrières. Met onder meer het bestuurlijk instrumentarium kan namelijk de criminele industrie worden verstoord. Zo worden criminelen ontmoedigd om zich in de gemeente te vestigen of worden reeds gevestigde criminelen uit de gemeente geweerd. Voorbeelden van bestuurlijke instrumenten die kunnen worden toegepast zijn:

- Wet BIBOB;
- Exploitatiestelsel voor horecabedrijven;
- Damoclesbeleid (Opiumwet 13b).

Uiteraard zijn er nog meer bestuurlijke instrumenten die kunnen worden ingezet. Het is niet zo dat de bestuurlijke aanpak een alternatief is voor de opsporing vanuit de politie. De gemeente zet haar eigen (bestuurlijke) bevoegdheden in als aanvulling op de strafrechtelijke en fiscale bevoegdheden van haar partners. Dit gebeurt in nauwe samenwerking.

2.2 Regionaal informatie – en Expertise Centrum

In de aanpak van ondermijning ondersteunt het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC) partners bij de aanpak van georganiseerde criminaliteit. Dit doet het RIEC met als doel samenwerking te stimuleren en de overheid en maatschappij weerbaarder maken om zo ondermijning tegen te gaan. Het Landelijk Informatie- en Expertise Centrum ondersteunt de RIEC's op landelijk niveau. Vanuit Weert zijn we aangesloten bij het RIEC Limburg. Onderdeel van het RIEC Limburg is het EURIEC, het Euregionaal Expertise en Informatie Centrum. Het EURIEC richt zich op de grensoverschrijdende bestuurlijke aanpak van ondermijning. Onderstaande partners zijn aangesloten bij het RIEC-convenant:

- Gemeenten;
- Provincies;
- Openbaar Ministerie (OM);
- Nationale Politie;
- Belastingdienst;
- Belastingdienst/Toeslagen;
- Douane;
- Fiscale inlichtingen en opsporingsdienst (FIOD);
- Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Inspectie SZW);
- Koninklijke Marechaussee;
- Immigratie- en Neutralisatiedienst (IND);
- Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV);

- Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA).

2.3 Thema's ondermijning

Binnen ondermijning is er in het RIEC-convenant ten behoeve van Bestuurlijke en Geïntegreerde Aanpak Georganiseerde Criminaliteit, Bestrijding Handhavingsknelpunten en Bevordering integriteitsbeoordelingen een aantal thema's vastgesteld:

- Georganiseerde hennepcultuur/drugs algemeen;
- Mensenhandel en –smokkel;
- Fraude in de vastgoedsector;
- Misbruik binnen de vastgoedsector;
- Witwassen en daaraan gerelateerde vormen van financieel-economische criminaliteit;
- Georganiseerde milieucriminaliteit.

Deze thema's zijn voor alle RIEC's in Nederland hetzelfde. Daarmee is er dus een afbakening van de thematieken waar de aanpak van ondermijning zich op richt. Zo is er eenduidigheid over wat wel onder de aanpak van ondermijning valt en wat niet.

2.4 Handhavingsknelpunten RIEC-Limburg

Daarnaast zijn onder het convenant een aantal handhavingsknelpunten vastgesteld:

- Outlaw Motorgangs (OMG's);
- Vakantieparken/recreatieparken;
- Woonwagencentra;
- Patseraanpak;
- Windhappers;
- Agrarisch buitengebied;
- Stedelijk gebied/bedrijventerreinen;
- Persoonsgerichte Aanpak (PGA);
- Criminele samenwerkingsverbanden afkomstig van de Balkan;
- Kappersbranche;
- Topsportpaarden.

Deze handhavingsknelpunten zijn specifiek in Limburg van toepassing en vastgesteld. Het kan dus goed zijn dat 'Topsportpaarden' in Limburg wel een knelpunt is, maar in een andere provincie niet. Overigens wil het feit dat deze handhavingsknelpunten Limburg-breed zijn vastgesteld, niet per definitie zeggen dat dit ook een handhavingsknelpunt in Weert is.

2.5 Privacyprotocol

Onderdeel van het RIEC-convenant met de partners zoals deze eerder zijn genoemd is het Privacyprotocol RIEC's-LIEC. Het Privacyprotocol:

- Bevordert de zorgvuldige verwerking van persoonsgegevens;
- Is een verdere uitwerking van het Convenant;
- Beschrijft de manier waarop de convenantpartners in het samenwerkingsverband persoonsgegevens delen;
- Is integraal van toepassing op alle RIEC's en beschrijft eenduidig de werkwijze van alle RIEC's.

Hiermee wordt voldaan aan het beginsel van transparantie, in overeenstemming met de algemene verordening gegevensbescherming (AVG), de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming (UAVg) en voor zover van toepassing sectorale wet en regelgeving.

3 Reguliere bedrijfsvoering

Uiteraard gaat gedurende dit plan de reguliere bedrijfsvoering in de aanpak van ondermijning gewoon verder. Zo zijn er lokale overleggen, regionale afstemmingen en samenwerkingen over landgrenzen heen. Dit loopt parallel aan dit plan. Zodra met name de interne organisatie meer bekend is met ondermijning, zal deze daar ook verder in mee worden genomen. Het uiteindelijk doel is dan ook dat de aanpak van ondermijning een organisatie-brede aanpak wordt.

3.1 Interne afdelings-overstijgende samenwerking

De interne reguliere bedrijfsvoering kent meerdere samenwerkingen en overlegstructuren. Vanuit het team veiligheid en dan meer specifiek Coördinator Bestuurlijke Aanpak Ondernijning ligt de regierol in de ambtelijke aanpak van ondermijning. Deze functie heeft contact met vrijwel alle afdelingen binnen de gemeentelijke organisatie, afhankelijk van het soort casuïstiek. Uiteraard is hier sprake van een wisselwerking van informatie en kennis brengen en halen. Elke afdeling binnen de gemeente heeft zijn eigen informatiepositie ten opzichte van ondermijning. Alleen door middel van effectief samenwerken kunnen er resultaten worden bereikt.

Meer specifiek heeft elke afdeling binnen de gemeente zijn eigen expertise, ook op het gebied van de aanpak van ondermijning. Zo is bijvoorbeeld de afdeling Financiën & Control goed op de hoogte van vraagstukken omtrent openstaande vorderingen. Door een link met ondermijning te leggen kan er ook worden gewerkt aan het bestuurlijk afpakken van door criminaliteit verkregen vermogen. Bij elke afdeling kan zo een link worden gemaakt tussen de reguliere werkzaamheden van de afdeling en de link met ondermijning. Naast het voorbeeld van de afdeling Financiën & Control spelen met name onderstaande afdelingen een grote rol in de aanpak van ondermijning. Dit wil echter niet zeggen dat andere afdelingen geen rol spelen, maar wel in mindere mate.

- Afdeling Werk, Inkomen & Zorg: Onder meer rol in de aanpak van zorgfraude, terugvordering van uitkeringen in relatie tot ondermijning, afstemming met de sociaal rechercheurs, signaleringsfunctie.
- Afdeling Vergunningen, Toezicht en Handhaving: Onder meer rol in de bestuurlijke handhaving (flexcontroles), informatiepositie t.o.v. vergunningaanvragen, signaleringsfunctie.
- Afdeling Ruimte & Economie: Onder meer rol in afstemming en informatiedeling omtrent leegstand en uitdagingen in het buitengebied.
- Afdeling Openbaar Gebied: Onder meer signaleringsfunctie.
- Afdeling Dienstverlening: Onder meer relatie met BRP-controles en signaleringsfunctie.

3.2 Samenwerking met de Bibob-coördinator

De Coördinator Bestuurlijke Aanpak Ondernijning werkt nauw samen met de Bibob-coördinator binnen de gemeente. De Bibob-coördinator richt zich op de inzet van het bestuurlijk instrumentarium inzake Bibob-gerelateerde vraagstukken. Dit is aan de orde bij bijvoorbeeld vergunningaanvragen, verkoop van vastgoed van de gemeente en subsidieaanvragen. De Bibob-coördinator werkt hierbij ook nauw samen met het RIEC en is afhankelijk van de informatiepositie van de Coördinator Bestuurlijke Aanpak Ondernijning. Daarbij zitten zij samen in een vertrouwenspositie, zodat zij onderling kunnen sparren over vraagstukken. Ten slotte is het zo dat wanneer het Bibob-instrumentarium wordt ingezet, er sprake is van ondernijnings-signalen.

3.3 Overlegstructuren

In de aanpak van ondernijning zijn overlegstructuren zowel intern als extern te kennen. Er zijn overlegstructuren waarbij kennisdeling centraal staat en overlegstructuren waarbij informatiedeling of afstemming centraal staat. Onderstaand is weergegeven welke overlegstructuren er onder meer te kennen zijn. Overlegstructuren met een meer vertrouwelijk karakter zijn hier niet in meegenomen.

Intern:

- Lokaal RIEC-overleg: Afstemming tussen Coördinator Bestuurlijke Aanpak Ondernijning, Bibob-Coördinator, Senior-BOA, RIEC-accountmanager en Lokale Politie Functionaris);
- Bibob-Ondernijningsoverleg: Afstemming tussen Burgemeester, Coördinator Bestuurlijke Aanpak Ondernijning en Bibob-Coördinator;
- Ambtelijke afstemmingen: Er zijn meerdere structurele overlegstructuren te kennen tussen de Coördinator Bestuurlijke Aanpak Ondernijning en interne collega's zoals overleggen met de Senior-BOA, Sociaal Rechercheurs, Bibob-coördinator.

Extern:

- RIEC-coördinatorenoverleg: Overleg tussen alle Coördinatoren Bestuurlijke Aanpak Ondernijning van Limburg, onder leiding van de directeur RIEC-Limburg;
- Integraal RIEC Overleg (IRO): Overleg tussen alle burgemeesters over RIEC-gerelateerde zaken, onder leiding van de directeur RIEC-Limburg;
- Ondernijningstafel WNL (Weert-Nederweert-Leudal): Afstemming RIEC-partners en Coördinatoren Bestuurlijke Aanpak Weert, Nederweert en Leudal;

4 Sturen op effecten

Vanuit Gemeente Weert is gestart met het traject “Sturen op Effecten”. Hiermee zet de organisatie een belangrijke stap naar een meer doelmatig en doeltreffend werkende gemeentelijke organisatie. Met het traject wordt invulling gegeven aan de wenselijkheid om in alle lagen van de gemeentelijke organisatie focus aan te brengen op maatschappelijke effecten en de bijdrage van gemeentelijke interventies daaraan.

Vanuit het gedachtegoed van sturen op effecten is met betrekking tot onderliggend plan een doelenboom gemaakt met de daarbij behorende visie, maatschappelijke effecten, doelen, resultaten en activiteiten voor de komende drie jaar. Deze doelenboom is de leidraad voor het verdere onderliggende stuk.

4.1 De Doelenboom

In bijlage 1 is het totaaloverzicht van de doelenboom te vinden. De volgende hoofdstukken zijn een uitwerking van deze doelenboom.

5 Visie

“Weert weerbaar tegen ondermijning”

De overkoepelende visie voor de komende 3 jaar is “Weert weerbaar tegen ondermijning”. Om deze visie te hanteren is het uiterst belangrijk dat de visie nader geduid wordt.

In hoofdstuk 2 is uitgewerkt wat de definitie is van ondermijning. Het begrip weerbaarheid kent ook een hoger abstractieniveau. Het is daarom ook belangrijk om daar bij stil te staan.

Weerbaarheid

De definitie van het woord ‘weerbaar’ is ‘in staat tegenstand te bieden’. Dit is een begrip met een grote reikwijdte. In dit plan mag dan ook uit worden gegaan van de breedste zin van het woord in relatie tot ondermijning. Het gaat in dit plan om drieledig tegenstand bieden. Tegenstand bieden tegen ondermijning vanuit het gemeentebestuur, de ambtenaren en de inwoners en bedrijven.

Om tegenstand te kunnen bieden dient de organisatie of het individu verstand van zaken te hebben, maar ook daadwerkelijk tegenstand te kunnen bieden. Weerbaarheid gaat daarom ook verder dan alleen bewustwording. Men dient bewust bekwaam te zijn en daar ook naar te handelen. Dit is een ambitieus streven, daarom is de visie ook de stip op de horizon.

6 Maatschappelijke effecten

De maatschappelijke effecten omvatten de effecten van de gevolgen op de visie van onze gemeente. Daarbij sluiten ze naadloos aan op de bovenliggende visie en de onderliggende doelen. De maatschappelijke effecten zijn drieledig en dus gericht op het gemeentebestuur, de inwoners en bedrijven en de ambtenaren. Om dit verder te concretiseren is het belangrijk dat eenduidig is wie daar precies mee worden geduid.

6.1 Weerbaar Gemeentebestuur

Het eerste maatschappelijke effect is “Weerbaar gemeentebestuur”. Bij gemeentebestuur gaat het over de **gemeenteraad** en het **college van B&W**. In de aanpak van ondermijning wordt vaak ook gesproken over “bestuurlijke weerbaarheid”. Weert wil als gemeente weerbaar zijn tegen ondermijning. Het is daarom dan ook een minimale norm dat haar gemeentebestuur zelf ook weerbaar is tegen ondermijning.

6.2 Weerbare ambtenaren

Om als gemeentelijke organisatie weerbaar te zijn tegen ondermijning is het een logisch gevolg dat de ambtelijke organisatie daar ook op ingericht is.

6.3 Weerbare inwoners en bedrijven

Inwoners en bedrijven vormen samen de gemeente in geheel. Het gaat hierbij dus om zowel **natuurlijke personen** als om **rechtspersonen** en **ondernemers**. De rechtspersonen en ondernemers zijn een bijzondere groep, omdat de individuen achter deze vormen ook niet woonachtig in Weert kunnen zijn. Om als gemeente weerbaar te kunnen zijn, dienen haar inwoners en bedrijven dat ook te zijn.

7 Doelen, resultaten en activiteiten

De doelen zijn de gevolgen die we zien van de resultaten. De resultaten zijn hetgeen wat we zien als de visie behaald is. Ook deze zijn smart gemaakt. Onderstaand zijn de doelen en de daarbij behorende resultaten beschreven.

7.1 Doel: Meer mensen weten wat ondermijning is.

Een deel van de mensen in Weert weet wat ondermijning is. Het doel is echter breder, namelijk dat meer mensen in de toekomst weten wat ondermijning is. Dit doel is gericht op zowel het gemeentebestuur, de ambtenaren als de inwoners en bedrijven. Met weten wat ondermijning is wordt bedoeld dat men in beginsel weet wat de verschijningsvormen van ondermijning zijn en hoe men dat kan herkennen door middel van signalen.

Resultaat: In 2021 weet het gemeentebestuur wat ondermijning is;

De verwachting is dat door middel van dit plan en de eerder toegezonden infographic met betrekking tot het IOB, de gemeenteraad en het College van B&W weten wat ondermijning is en in welke verschijningsvormen ondermijning zich in de gemeente manifesteert. De basisvoorwaarde voor dit verdere plan en daarbij ook de verdere toekomst is dat het gemeentebestuur weet wat ondermijning is.

Resultaat: In 2022 weten alle ambtenaren wat ondermijning is;

Als gemeente is het belangrijk dat zowel de bestuurlijke organisatie als de ambtelijke organisatie bekend zijn met het onderwerp ondermijning, alvorens de gemeente naar buiten treedt met verwachtingen omtrent weerbaarheid van de inwoners en bedrijven. Als resultaat is het dan ook belangrijk dan in 2022 de ambtelijke organisatie bekend is met ondermijning en de signalen daar ook van kan herkennen.

Resultaat: In 2023 weten 90% van de inwoners en bedrijven wat ondermijning is.

Als ambitie is het natuurlijk goed om te streven naar het resultaat dat alle inwoners en bedrijven in Weert weten wat ondermijning is. In de praktijk is dit waarschijnlijk onrealistisch. Om dit resultaat meer scherp te stellen wordt er uit gegaan van een resultaat van 90%. Naar verwachting zal er altijd een groep mensen zijn die (on)bewust niet weten ondermijning is en ook niet bereikt zullen worden.

Activiteiten:

Om ondermijning zowel intern als extern onder de aandacht te brengen en de kennis over ondermijning te verhogen kunnen er verschillende activiteiten ondernomen worden. In de basis gaat het dan om voorlichtingen en bewustwordingscampagnes. Intern gaat het om voorlichtingen aan alle afdelingen, het College van B&W en de raad. Extern gaat het om voorlichtingen aan inwoners en bedrijven in de breedste zin van het woord. Denk hierbij aan wijk- en dorpsraden, maar bijvoorbeeld ook aan scholen. Bewustwordingscampagnes kunnen zowel online als fysiek worden ingezet. Aandacht vragen voor de aanwezigheid van ondermijning in de maatschappij, maar ook actief waarschuwen zoals bijvoorbeeld bij bestickering van gesloten panden waar hennep is aangetroffen.

7.2 Doel: Gemeente Weert handelt integer.

Let op: In dit doel en de onderliggende resultaten gaat het specifiek om integriteit in relatie tot ondermijning.

Integriteit kan het vertrouwen in de overheid maken of breken. Het is dus belangrijk dat bestuurders, volksvertegenwoordigers en ambtenaren integer zijn. Er zijn regels en gedragscodes ontwikkeld om die integriteit zoveel mogelijk te borgen. Ondermijning betekent dat de rechtsorde onder druk komt te staan. Het is daarom essentieel dat de integriteit van de gemeente in de breedste zin van het woord wordt gewaarborgd, zodat zij weerbaar is tegen de beïnvloeding c.q. inmenging van ondermijners.

Resultaat: In 2022 weet het hele gemeentebestuur wat integer zijn inhoudt;

In beginsel zou er van uit mogen worden gegaan dat het gemeentebestuur weet wat integriteit en integer zijn inhoudt. Men heeft onder meer een integriteitsverklaring moeten tekenen en een VOG moeten aanleveren alvorens er kon worden gestart met een bepaalde functie. Hoe kan men integer zijn en blijven ten opzichte van ondermijning binnen de gemeente? Om dit te weten moet men eerst in basis weten wat kenmerkend is voor ondermijning, zoals omschreven in doel 1: Meer mensen weten wat ondermijning is. Vervolgens kan er worden ingezet op het integriteitsvermogen van het gemeentebestuur ten opzichte van ondermijning. De aanpak van ondermijning kan alleen sluitend en oprecht zijn als het gemeentebestuur zich ook weerbaar en dus integer opstelt ten opzichte van ondermijning.

Resultaat: In 2022 weten alle ambtenaren wat integer zijn inhoudt;

Niet alleen het gemeentebestuur is vatbaar voor invloeden van ondermijners van buitenaf. Ook ambtenaren kunnen hier vatbaar voor zijn. Het is niet ondenkbaar dat ambtenaren in situaties terecht komen waarbij zij in contact staan met een ondermijner in de gemeente. Het is dan niet alleen belangrijk dat zij weten wat ondermijning is, maar nog veel belangrijker dat zij weten wat hun bijzondere positie in de lokale maatschappij van hen vraagt. Hun rol vraagt namelijk om integer te zijn en integer te handelen. Het is belangrijk dat ambtenaren bewust bekwaam handelen ten opzichte van integriteitkwesties. In dit kader zal er in de tweede helft van 2021 een programma worden georganiseerd, waardoor alle ambtenaren bij het onderwerp integriteit in de breedste van het woord betrokken worden.

Resultaat: In 2023 is integriteit geborgd in de gemeentelijke organisatie.

Om integriteit van het gemeentebestuur en haar ambtenaren te verwachten is het belangrijk dat integriteit goed geborgd is in de organisatie. Dit wil zeggen dat men intern bewust bekwaam is op het gebied van integriteit, maar ook dat het integriteitsbeleid geactualiseerd is.

Activiteiten:

Uiteraard beschikt Gemeente Weert als lokale overheidsorganisatie over integriteitsbeleid. Om integriteit onder het gemeentebestuur en haar ambtenaren onder de aandacht te houden is het wenselijk dat het integriteitsbeleid actueel blijft. Voor wat betreft ondermijning zou het goed zijn om ook voor ondermijning aandacht te hebben in het integriteitsbeleid. Daarnaast dient integriteit een punt van aandacht binnen de organisatie te zijn en blijven. Het is daarom goed om trainingen zoals bijvoorbeeld morele oordeelsvorming te geven aan nieuwe medewerkers en voor aanwezige medewerkers zo nu en dan een opfrustraining te organiseren. Zo heeft integriteit een stevige positie in de organisatie.

7.3 Doel: Meer mensen zijn bereid om ondermijnings-gerelateerde signalen te melden.

Weerbaar zijn tegen ondermijning gaat niet alleen om bewust zijn van ondermijning. Weerbaarheid gaat verder dan dat. Weerbaarheid vraagt namelijk ook om handelen op basis van het bewust zijn. Het ultieme doel daarbij is dat men bereid is tot het handelen op basis van zijn kennis met betrekking tot ondermijning. Meer concreet wil dit zeggen handelen in de zin van het melden van signalen. Dit geldt zowel het gemeentebestuur, haar ambtenaren en de inwoners en bedrijven in Weert. Om als Weert weerbaar te zijn tegen ondermijning, dienen zij allen te worden gemotiveerd tot het kunnen en durven melden van ondermijning. Gezien dat dit doel een handeling op basis van kennis vraagt van mensen, liggen de resultaten van dit doel verder in de toekomst.

Resultaat: In 2023 is 90% van het gemeentebestuur bereid een ondermijnings-gerelateerd signaal te melden;

Voor het gemeentebestuur zou je kunnen spreken van een verplichting ten opzichte van het melden van ondermijnings-gerelateerde signalen. Toch gebeurt dit in de praktijk niet altijd. Dit heeft niet altijd te maken met het niet willen melden van signalen. Vaak kent men de signalen en/of verschijningsvormen van ondermijning niet, is men bang om te melden of weet men niet waar en hoe er gemeld moet worden. Om dit te bewerkstelligen dienen de komende jaren verschillende activiteiten plaats te vinden die nader zullen worden toegelicht.

Resultaat: In 2023 is 90% van de ambtenaren bereid een ondermijnings-gerelateerd signaal te melden;

Ook ambtenaren hebben in zekere zin een plicht tot het melden van ondermijnings-gerelateerde signalen. Echter geldt ook voor hen dat zij vaak onbewust onbekwaam zijn ten opzichte van het signaleren en melden van ondermijning. Als men ,door middel van activiteiten in de komende jaren, bewust bekwaam is zou er vanuit mogen worden gegaan dat ambtenaren in 2023 grotendeels bereid zouden moeten zijn tot het melden van een ondermijnings-gerelateerd signalen.

Resultaat: In 2023 zijn 80% van de inwoners en bedrijven bereid een ondermijnings-gerelateerd signaal te melden.

Inwoners en de meeste bedrijven hebben in geen enkel opzicht een verplichting tot het melden van ondermijnings-gerelateerde signalen. Dit maakt hen ook de moeilijkste doelgroep ten opzichte van meldingsbereidheid met betrekking tot ondermijning. Desondanks is het goed voor de algehele lokale weerbaarheid om inwoners en bedrijven te motiveren en mobiliseren tot het melden van ondermijnings-gerelateerde signalen. Daarbij helpt het de gemeente in de aanpak van ondermijning, omdat er altijd wordt gewerkt van signaal tot interventie binnen de aanpak van ondermijning. Gezien de moeilijkheid van dit resultaat wordt er een lager percentage gehanteerd bij deze doelgroep.

Activiteiten:

Om ondermijnings-gerelateerde signalen te kunnen melden moet men over basiskennis met betrekking tot ondermijning bezitten. In de eerder omschreven activiteiten met betrekking tot kennis over ondermijning zal dit zowel bij het gemeentebestuur, de ambtenaren als de inwoners en bedrijven aan de orde komen. Een verdiepingsslag is de kennis met betrekking tot het herkennen van signalen en het uiteindelijk melden daar van. Trainingen hierover zullen bijdragen aan de algemene kennis met betrekking tot signalen. Bijeenkomsten kunnen aanvullend gegeven worden om te praten over bepaalde ondermijnings-thematieken of het creëren van vertrouwen om daadwerkelijk te melden en de daadwerkelijke opvolging van meldingen die worden gedaan. Daarnaast is er tot op heden binnen de gemeente nog geen meldpunt met betrekking tot ondermijnings-gerelateerde signalen. Alvorens er kan worden gestart met het motiveren van mensen om te melden, zal er een dergelijk meldpunt moeten worden ingericht. Het kan hierbij ook zijn dat de bestaande structuren worden gebruikt en dat deze voor dit soort meldingen ook onder de aandacht worden gebracht. Denk hierbij bijvoorbeeld aan Meld Misdaad Anoniem. De meldingen die hier volledig anoniem worden gedaan, ontvangt de gemeente ook.

7.4 Doel: Minder inwoners en bedrijven dragen bij aan het faciliteren van ondermijning.

In de aanbevelingen van het Integraal Ondernijingsbeeld Weert (IOB) van het RIEC staat dat de gemeente wordt geadviseerd om in te zetten op de zogenoemde facilitators van ondermijning. Bij facilitators gaat het om inwoners of bedrijven in de bovenwereld die hun diensten en/of middelen bewust en/of onbewust inzetten ten behoeve van criminelen en/of criminaliteit. Denk hierbij onder meer aan financieel adviseurs, notarissen, technici, de vastgoedsector, de transportsector, leegstaande panden. Inwoners en bedrijven weerbaar maken tegen het faciliteren van ondernemers vraagt niet alleen om kennis en bewustwording, maar ook om een preventieve aanpak vanuit de gemeente. Het is namelijk bekend dat facilitators niet altijd uit gehele vrijwilligheid handelen. Het faciliteren aan ondernemers gaat vaak namelijk ook gepaard met afdreiging of afpersing vanuit de ondernemer of het verkeren in een financieel ongunstige situatie van de facilitator. Het in beeld brengen van deze mogelijk kwetsbaren helpt om deze groep actief te benaderen, zodat zij kunnen worden bijgestaan in hun weerbaarheid.

Resultaat: In 2021 is 90% van de situaties waarin mogelijk ondermijning gefaciliteerd kan worden in beeld;

Zoals omschreven is er een groep inwoners en bedrijven dat extra vatbaar is voor ondernemers. Zij zijn vaak niet alleen schuldig aan het faciliteren van ondermijning, maar vaak ook slachtoffer. Om dit te voorkomen is het raadzaam dat er ingezet wordt op het inzichtelijk maken van deze situaties. Denk hierbij bijvoorbeeld aan agrarische bedrijven die in financieel zwaar weer verkeren en leegstaande stallen bezitten. Vanuit die inzichtelijkheid kan er actieve toenadering worden gezocht om deze inwoners en/of bedrijven weerbaar te maken.

Resultaat: In 2022 weet 60% van de inwoners en bedrijven wanneer er sprake is van het faciliteren van ondermijning;

Om het faciliteren van ondermijning in de gemeente tegen gaan dient men niet alleen te weten wat ondermijning is, maar ook hoe ondermijning in de bovenwereld wordt gefaciliteerd. Dit helpt niet alleen bij het herkennen en signaleren van ondermijning, maar ook bij het weerbaar zijn tegen ondernemers die actief toenadering zoeken naar inwoners en bedrijven.

Resultaat: In 2023 weet 80% van de inwoners en bedrijven wanneer er sprake is van het faciliteren van ondermijning.

Aangezien het voornemen is om de komende jaren actief in te zetten op weerbaarheid van inwoners en bedrijven ten opzichte van ondermijning is de verwachting dat er een groei zal plaatsvinden ten opzichte van de kennis en inzichten met betrekking tot het herkennen van het faciliteren van ondermijning.

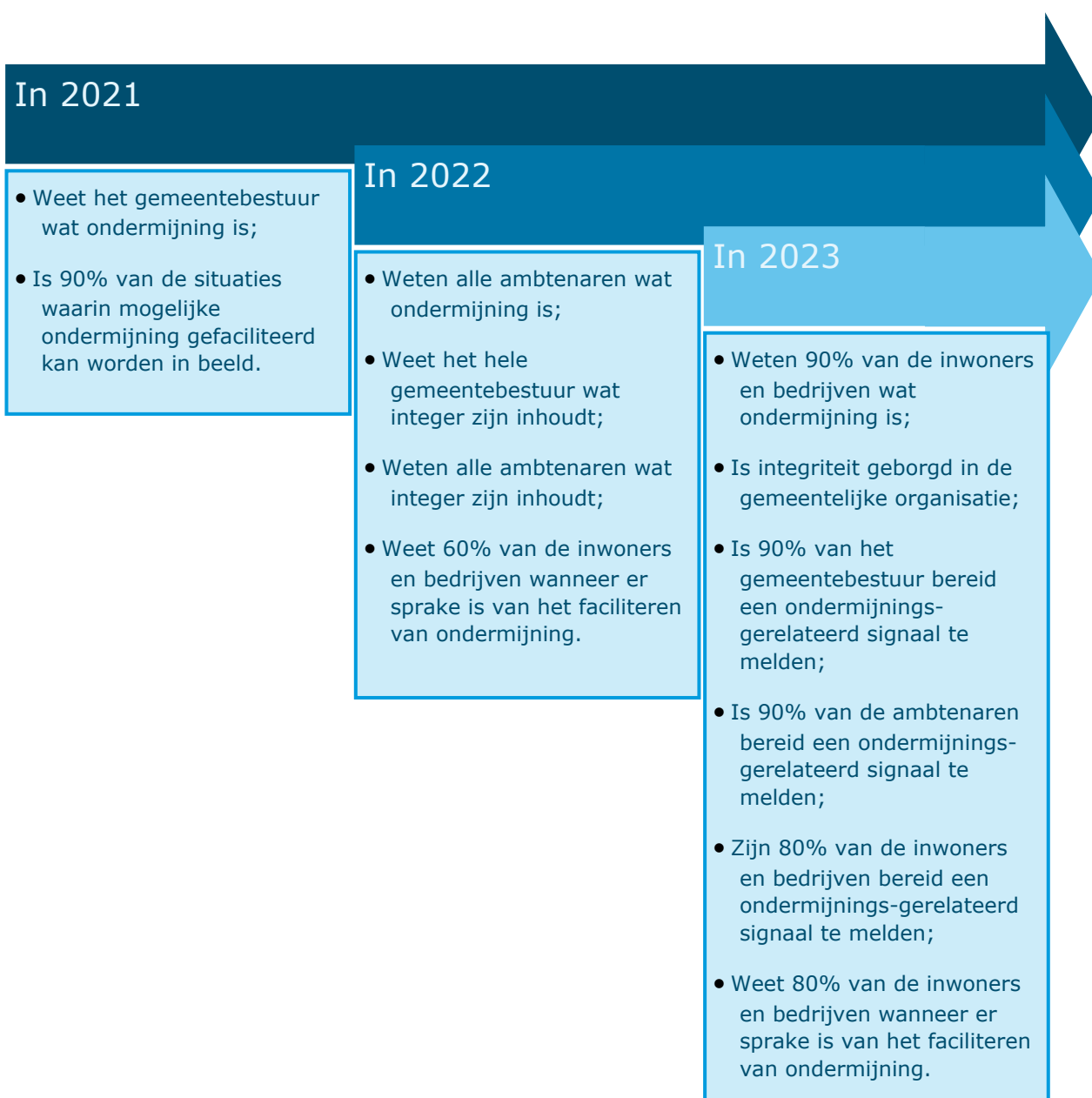
Activiteiten:

Om het faciliteren van ondermijning zoveel mogelijk uit te bannen is het belangrijk dat er de komende jaren wordt ingezet op het enerzijds in beeld krijgen van branches die hier vatbaar voor zijn, en anderzijds het in beeld krijgen van kwetsbaren in de samenleving die hier vatbaar voor zijn. Voor de eerste groep is het goed om branche-specifieke bijeenkomsten te organiseren om hier (het faciliteren van) ondermijning onder de aandacht te brengen. Als voorbeeld zou dit kunnen worden gedaan door het uitnodigen van alle notariskantoren in Weert. Gunstig is daarbij dat men hopelijk door het leggen van zogenoemde 'korte lijstjes' ook eerder gemotiveerd is om signalen te melden. De mogelijk kwetsbaren in de samenleving zullen zoveel mogelijk 1 op 1 worden benaderd, om een zo betrouwbaar mogelijke omgeving te creëren. Bij hen moet vooral voorkomen worden dat zij slachtoffer worden. Om dit alles te kunnen doen moet uiteraard eerst goed onderzocht worden over welke branches en kwetsbaren we het precies hebben. Zogenoemde risico-locaties/branches dienen inzichtelijk te worden gemaakt.

8 Tijdlijn

Dit plan en de daarbij behorende doelenboom gaat uit van een tijdsbestek van 3 jaar, namelijk 2021, 2022 en 2023. De resultaten in de doelenboom zijn verspreid over deze drie jaren. Onderstaande tabel geeft inzicht in de resultaten per jaar. Uiteraard is hierbij rekening gehouden met het feit dat de eerste helft van 2021 verstreken is.

Het tijdsbestek van 3 jaar is bewust gekozen. De ondermijningsmatrix die door driehoek plus ten gevolg van de drie ondermijningsbeelden van de gemeenten Weert, Nederweert en Leudal is vastgesteld kent namelijk ook een tijdsbestek van 3 jaar tot 2023. Ondanks dat de inhoud van deze matrix niet in- en extern deelbaar is, kan wel worden aangegeven dat deze matrix uitvoeringsplannen bevat voor deze 3 jaar. Dit plan van aanpak sluit daar goed op aan.

9 De aanpak van ondermijning na 2023

Na 2023 zal de aanpak van ondermijning niet tot stilstand komen. In tegendeel, de bedoeling van dit plan is juist dat de daadwerkelijke actieve aanpak van ondermijning verder in gang wordt gezet. Dit plan legt een degelijke en gefundeerde basis binnen de gemeente in de breedste zin van het woord met betrekking tot ondermijning. Deze basis ontbrak tot op heden en is essentieel in de verdere aanpak van ondermijning. Als deze basis gecreëerd kan er over worden gegaan op vervolgstappen die verder gaan dan weerbaarheid tegen ondermijning bieden. De stip op de horizon is dan ook dat dit plan een vervolg krijgt dat verder borduurt op deze basis.

9.1 Signalering

Signalen vanuit zowel de maatschappij, de interne organisatie als de externe partners zijn essentieel in de aanpak van ondermijning. Zonder deze signalen kan er niet van signaal naar interventie worden gewerkt. Op het moment van schrijven komen er vanuit externe partners en de interne organisatie signalen binnen. De verwachting is echter dat wanneer onderliggend plan in uitvoering wordt gebracht, dat het aantal signalen toeneemt. Deze signalen zullen worden meegenomen in de eerder omschreven dagelijkse bedrijfsvoering.

9.2 Capaciteit en middelen

Op dit moment is voor de regierol in de aanpak van ondermijning 0,5 FTE beschikbaar. Daarnaast is er 1 FTE beschikbaar voor de functie van Bibob-coördinator. Deze functies staan nauw met elkaar in verbinding en trekken veelal samen op. Binnen dit plan is er rekening gehouden met deze capaciteit. Echter wanneer Weert daadwerkelijk weerbaarder wordt tegen ondermijning brengt dit naar alle waarschijnlijkheid meer activiteit met zich mee. Dit is uiteraard positief en ook de beweging die dit plan in gang wil zetten. Echter dient er wel rekening mee te worden gehouden dat als er actief wordt ingezet op ondermijning dat dit mogelijk ook om meer capaciteit en middelen vraagt, om nog steeds gevolg te kunnen geven aan de aanpak van ondermijning.

10 Bijlagen

